

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

308

Szerző

Cím *Hernád-utcák.*

Hely

Idő

"1910"

Forrás: *Bpesti hírlap.*

Személy

Bp.

1910 IX/25

Helyszám

A Hernád-utcák.

Mindennap látom a Hernád-utca egyenes, szürke vonalát. Éppen szemben kapom a lakásomból. Olyan, mint minden más külvárosi utca, mely hirtelenül fölépült a főváros horizontán és hirtelenül megrakodott vékonypéznü intelligens néppel és mutatós, olcsó butorral. Ott nyulik át a Csikágónak nevezett budapesti alkerületen, s nincs semmi rendkívüli vagy feltűnő benne, csak éppen azért izgatja tollamat, mert benne lakott a szerencsétlen Gründl Imre államvasuti főellenőr, a ki elmerült és elpusztult az adósság özönvizében. S valóban, ez sem rendkívüli esemény. A kórházi kocsi végigdübörgött a Hernád-utcán, megállt egyik nagy bérháza előtt, az ablakok utcaszerte föltárultak, a nép összefutott, nagy, sötét emberlömeg föltja feketéllett egy ideig az utca piszkossárga alapszínén, aztán ismét dübörgött a kórházi kocsi, az ablakok becsukódtak, a tömeg föltja szétszivárgott és a Hernád-utca napirendre tért a szenzációján.

Én azonban azóta egyre látom a Hernád-utcán azt az embert, a kit sohasem ismertem, s a ki többé soha sem viszi lehorgasztott fejét végig a nyilegyenesen sorakozó bérházak között. És nem is csak ezt az egy utcát látom, hanem azt a sok Hernád-utcát, mely a főváros házsokadalmában bujkál, kövezetén és falaközt a sok ezer lehorgasztott fejű Gründllel.

Csupa új és félig új sárgás-barna bérház. Közben egy nagy vörös tömeg: valami iskola.

A keresztelő utcák sarkán pálinkás-butik vagy szatócsbolt, a pincékben asztalos- és lakatos műhely, a mit a pincegádor előtt ácsorgó butorral rakott kiskocsi, vagy a mérsékelt magasságban lengő cégérkulcs jelez. Egyik-más erkélyen piros levelű felfutó, néhány rend ablakban virág, a többi hidegen és közömbösen csillog alá szimmetrikus sorban, mint tömredék vasúti kocsi, melynek utas népe fölöslegesenek tartja földsziteni ablakát. Hiszen nem sokára itt a végállomás: a házbérnegyed s átszalanak más vonatra, más kupéba. Más utcába, más lakásba.

Durva kövezet az utca két oldalán és mély, folyton sáros, ideiglenesen burkolt kocsit, melyen olykor egy nekikeseredett konflis kocog végig, legtöbbször pedig valami társzeker mennydörög rajta, megrezzentve a szobákban a szekrényeket és a függőlámpákat. Az utca két végén fut a villamos sín, a melyeken ide kiemigrál a belső városrészek szegényedő polgársága. A villamosnak a sinpárja a mi vezetőnk, mikor új tüzhelyet nézünk, miként a folyóvíz az új hazát kereső nomád népeké. Ha a villamos kijebb megy, mi is vele tartunk és sátrat verünk partjain, minekutána régi tanyáinkról, a belső részekből, kiszorított a házbéráradat. Így keletkeznek és épülnek föl máról-holnapra a Hernád-utcák és népesednek meg többé-kevésbé szerencsés, fejüket többé-kevésbé lehorgasztó Gründlökkel. De a villamosra szükségünk van, mert ez az összekötő kapocs köztünk és a nagyvilág köz, ez hozza közel hoz-

zánk kenyérkeresetünket, szórakozásunkat, régi uri módunkat és feledteti velünk száműzetésünket. Az egyik Hernád-utcának kétfelül is jut villamos, a másiknak csak az egyik torkolatában, a harmadiknak talán kissé ballagnia kell, hogy a sinekhez jusson, de villamos kell, mert hiszen nekünk az a vigaszunk, bátorítónk,

megnyugtatónk ködös, szürke, rosszul világított és elfeledett utcáinkban, hogy „hiszen a villamos ott áll meg egy ugrásnyira a kapunk előtt.“

A Hernád-utcák szerények és alázatosak, mert falaik közt állandóan ott sétál és terpeszkedik a Gond. Hiszen a Hernád-utcákban is van jómódu lakó (mert persze én csak a lakókról szólok s nem a háziurakról), de a többség csak afféle intelligens és félig intelligens ember, a ki teljesen soha sem tudja lerázni magáról ama nyomorult és megalázó szorongásnak az érzését, mely árnyékba pólyálja minden óráját. A gondot, mely a Gründlokat végigkíséri az utcán, mely velük robog a vonaton, a hova hivatásuk viszi, mely akkor is ott lebegteti előttük az ő Hernád-utcájukat a drága lakással, a hat-hét gyerekekkel, a füszeressel, tejessel, kölcsön-szövetkezetekkel, lejáráó váltókkal, mikor a vonat ablaka felé susog a gondtalan erdő... Hasztalan menekülnek a gond szorongó érzése elül a külváros szélére, velük jő és megy az a villamosukon, mert a házbér-emelés és a drágaság árvize utánuk nyomul, mint a menekülő nép után az irgalmatlan ellenség.